

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előzetes helyben a szerktő kiadó tulajdonosnál 433. sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történnek a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek és pontosan közöltetik.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (főispáni lemondás, kinevezések és előléptetések; Czéger II. gr. Széchenyi Istvánról; Országgyűlési közlemény (105d. orsz. rdi ülésben a városi szavazatok miképeni felosztásáról folyt. vitatkozások részletei, 's azok megállapítása; 106d. orsz. rdi ülésben a város-rendezési munkákat IXd. részében 5-12 szakaszának kihagyását szorgalmazó beszéde a' nm. elnöknek sikeretlen maradván a' városi szabályzat létesítésére föltűnyelő orsz. választmány meghagyatott 's így a' városi rendezési munkákat befejeztetése után a' kir. kincstárban vett kölesön visszafizetése iránti tanácskozára figyelemztetvén a' Rket, a' zsidó orvosoknak honorariók jogában részesítették kérésükre a' folytatásukat említé az elnök; a' 153d. ker. ülésben a' büntetőügy iránti földi viszonyzat tárgyalatott jeles előadásokkal és sem a' mintabüroón sem egyéb ideiglenes intézkedés nem fogadtatott el, mindkét táblán 107d. orsz. ülés az illető üzenetek iránt; 156d. ker. ülésben az országgy. évenként tartatása iránti indítvány annak pártolatlása 's elfogadtatása után a' hajdukerületi rendezés, melyben a' 158d. ülés az 57 §ig haladt némi kis módosításokkal; Magy. tud. társaság; budapesti napló; fővárosi irodalmi újdonságok, színházi krónika 's egyéb figyelemre méltók; Komáromi biztosító társaság közgyűl. eredményei 's a' Spanyolország (a' spanyol - portugál legújabb zendület czéljai 's a' spanyol kormány bátorlása) Angliá (Parlamentári viták Irland ügyében; O'Connell elítélésének hatása Irlandban) Svédország (Az ideigleni kormány iránti alaptörvény; a' királyi gyógyulásához hanyatló remény) Ertesítő.

Magyarország és Erdély

Őcs. 's a' p. k. fels. Zdenchay Miklóst saját kérelmére zágráb megyei főispáni méltóságától felmenteni 's helyébe gr. Haller Ferenc horvátországi bánt főispánnak kinevezni; Zala y Aloizt a' debreczeni váltótörvényszék elnökét udv. tan. czímmel díszesíteni; Péc h y Benjaming, sárosmegyei első alispánt kir. tan. czímmel felruházni; továbbá a' pécsi székes-káptalannál Tersztyánszky Imre püspököt és olvasó; kanonokot nagypréposttá, Juranics László székesegyházi főesperest olv. kanonokká, Benczenleitner Ferenc tolnai főesperest székesegyházi főesperessé 's Kelemen József kanonokot tolnai főesperessé, végre Szepes y Mihály m. kir. udvari kamrai fogalmazó-gyakornokot ugyanott tiszteletbeli fogalmazóvá kegy. kinevezni méltóztatott.

A' kassai főpostahivatali igazgatói tisztség Németh József pozsonyi főpostahivatali ellenőrre ruháztatott.

A' nm. m. k. udv. kincstár a' zombori kam. központi pénztárnál a' Semsey Eduárd előléptetése által megürült ellenőri tisztségre Fehér János ókéri kam. ispánt alkalmazá.

Cz é g é r.

II.

„Ké tehát a' hiba, ha mi egy erőteljes de egyszerűs mind loyális, azaz magát sértetni sehog sem hagyó, de azért minden házsárt nélküli nép színében a' nagy világ itélőszéke előtt nem állunk? Ké a' hiba? Ezen kérdéssel végzém legközelebbi cikkemet.

Most meg fogom mondani.

Mielőtt ezt azonban tennem, egy előleges kérdés megfajtását hiszem szükségesnek. Azon kérdésnek t. i. hogy valljon megérdemljük-e ezen ítéletet? Mert hiszen legalább az én felfogásom szerint, 's mint már számtalanszor érintém, ha jó hírben, jó színben, jó szagban lenni nagy szerencse is, kivált kezdő népekre nézve, azért még is nem annyira a' jó hír mint a' belbecs, nem annyira a' jó szín mint az egészség, 's nem annyira a' jó szag mint a' tiszta lelkiület alkotják a' népek azon kincsét, melly előleges ápolást érdemel. 'S hogy ekkép azon vád, mellyet vérem ellen felhozok, jóllehet minden esetre igen fontos, még is csak az által válik igazán súlyossá, ha az ránk illik is. Ezt kell tehát előlegesen megtekinteni.

Azonban nem egy olvasóm tán unni is kezdi ezen tárgyalást, mert hiszen sok, vagy jobban mondva, igen sok magyarnak többek közt azon hibája is megvan, hogy egyedül megnevezni dicséretet, hízelt 's felmagasztalást várván, sőt követelvé, ha tán nem is éppen személyére, noha ezért sem haragszik meg, legálább honára, nem szokta felette kedvelni, sőt néha még

csak el sem türi az igaz, de tán egy kissé marczonább szót.

Hadd kerüljek ennél fogva minden hosszadalmasb 's tán sértőbb elemzést el. Ámde értsük egymást, koránsem azért, mintha vonakodnám 's magamban elég önmegtagadást és elszántságot nem éreznék, kimélet nélkül ez alkalommal is, mint már annyiszor tettem, az önmegismerésnek fájdalmas de annyira jótévő tükrét fellepleznem hazámfiak előtt, vagy éppen mintha én is a' hízelkedők, gyengeséginkkel kaczerkodók, vagy legalább hibáinkat takargatók 's mentegetők chorusába akarnék intonálni. Valóban nem. Mert mindaddig, míg az önismeret serlege legmélyebb cseppjét ki nem fogtuk üríteni, mindaddig ámitás nélküli, gyökeres és epochalis fordulást soha nem fog tenni vérünk nemzeti élet felé. És ez szerint ha illyesek felette jól esnének is, nem hízelgő, felmagasztaló, de, bármilyl fájdalmasak is azok, igaz szavak kitalálása azon tisztt, mellyel minden hű magyar tartozik véréhez, ki előtt drágább a' haza 's annak jövődjé, mintsem volna becses saját maga és személyének jelenleges érdeke, 's melly tiszttben ehez képest, míg bírom, én is el fogok járni okvetlen.

Miután azonban ez alkalommal már maga a' helyszüke 's az idő rövidege is kirekeszt minden hosszabb tárgyalhatásból, 's előttr minden nagyobb 's némileg elmellőzhető megsebzést kikerülni, vagy ha ez nem megy, legalább fájdalmitból lehetőleg kivetkeztetni, szinte kötelesség, hadd hozzak fentebbi állításom felvilágosításul némi megjegyzéseket itt röviden elő, melyek csak nem régiben egy igen mély belátású külföldi publicista és statusférfi által lettek politikai állásunkat illetőleg hozzám irányozva. 'S ugyanis:

„A' magyar nép különös helyzetét, 's kivált újabb kori felelevenülését mi többben — úgy mond — már hosszabb idő óta lehető legnagyobb részvétellel kísérlük. 'S alig van tárgy, melly iránt annyi érdekléssel viseltetünk, mint Magyarország újalakulási küzdelme. Politikai életében némiek azonban megfoghatlan aenigmák előttrünk. Nem oldaná-e azokat ehez képest számunkra fel? — Az 1825diki országgyűlésen némi azelőtt csak kevéssel elkövetett nagyobb törvényi sérelmeknél fogva olly élénk ellenzék alakult, 's e' mellett nemcsak a' felébredett nemzetiségnek, de a' szabadelmőségnek is olly symptomái mutatkoztak, hogy Magyarország, melly elvonultsága miatt évekig sem volt csak megemlékezés tárgya is, sőt több helyütt már tökéletes feledékbe esett, különös mértékben magára voná Európa figyelmét. És nem egy szabadelmű örült, a' világ azon táján, melly geographiai helyzete 's tán más körülmények miatt sem igen tarthatott a' civilizatio progressioival egyarányu lépést, a' szabadabb institutióknak legalább azon életforrását megóva tapasztalni, melly másutt már behegedt, vagy még nem nyílt meg. A' felhozott epocha óta azonban, mint ez az országos diplomatikai actákból is nyilván kitünik, a' kormány ez esetben is, dicséretére legyen említve, stabilitási és legitimitási elvéhez hűségét mutattván, ha nem is hozá rögtön helyre a' lefolyt idők mindenhibáit, legalább mindinkább közelített 's törekedett közelíteni magy ar alkotványhoz és nemzetiséghez, mi sok színű és anyiakban az idő által már súlyt nyert körülményeinél fogva nemcsak nem könnyű, de vajmi nehéz, 's minden esetre könnyebb elrendelésű: követelési szóval, mint helyreigazítási tettel. Már a' dolgok illy fordulata után, meg nem foghatjuk — és ez, minek felvilágosításáért eszedeznénk — miért növekedik az oppositio Magyarországon még is napról napra mind számban mind me-revedtségben. Mert mi, megvalljuk, azt hittük volna, hogy a' magyar ellenzék azon arányban fogna kisebbedni és marczonosságából vesztetni, mint a' milly arányban Magyarországra nézve inkább 's inkább alkotványhoz és nemzetiséghez közelítend a' kormány, a' nélkül egyébiránt, hogy ezért a' közálladalm többi részeit magazavarná fel, mit méltányossággal a' gyakorlati politika mezején nem is várhatni. Azonban nem, sőt éppen ellenkezőleg annál nagyobbra nő és erősebben terjed az ellenzék szellem Magyarországon, minél közelebb járul a' kormány nemcsak nemzetiséghez és alkotványhoz, de anyiakban, szinte legtöbbször még magának az oppositioinak nézetéhez és ohajtásához is. Már mi lehet ennek oka? Mi nem foghatjuk meg. De

bármily legyen is 's akárhol lappangjon is a' hiba, sajnosan látjuk annak létét, mert illy indefiniált politikai viszonyok közt nem igen hiszszük Magyarországot valódi progressioját lehetőnek, a' minthogy az utolsó husz év lefolyta alatt mind azon reményhez képest, mellyek beteljesülését várni jogositva volt a' legkevesebbé vérmes is, valóban alig történt Magyarország egyetemi előmenetelében valami nevezetesb, minden körülbelül csak ott van, hol volt, 's e' pillanatban is inkább meddő elvkérdésekkel vesződik az országgyűlés, az ország általános állása pedig sokak szerint, kik helyzetüknél fogva mélyebben láthatnak a' dolgok lényegébe, éppen nem megnyugtató, de ugy látszik, mintha az előbbi mozdulatlanság és pangás most tökéletes dissolutioiba akarna menni át 's a' t. 's a' t. Hogy van ez tehát? —

Illy insinatioval járult hozzám csak nem régiben a' külföld bizonyos publicistai capacitása.

'S most kérde, plausibiliter erre ugyan mit válaszolhatni? 'S istenért csak ne bujjunk jogászai és másra-fogási sánckok mögé, de elemezzük a' dolgot philosophiai részrehajlatlansággal, milly mütétel nélkül, bármennyi életanyagtul pezsgenénk 's bármily állhatatosan vitézkednénk is egyébiránt akármi körül, esküszöm lelkemre, bizony még sem fogunk kiemelkedni erkölcsi 's anyagi poraink- és mocsárinkból soha is, minthogy nyavalyában — 's pedig még mindig abban vagyunk — egyedül tökéletes megismerés után jelelhetni ki a' javulásra vezető alkalmas gyógyszer.

Ugyan mit válaszolhatni tehát az érintett insinuatiora?

Bizony furcsa állapot. Mert hogy 1825ben, de még az 1823iki gyászesetek alatt is, némi egyes megyéket ide nem számítva, általán véve több deferentia volt a' kormány iránt, 's kevésb ellenzék szellem mint 1830ban, és 1830ban kevesebb mint 1836ban, és 1836ban kevesebb mint 1840ben, és 1840ben kevesb mint 1843 és 4ben, azt éppen olly kevéssé fogjuk tagadhatni, mint az sem tagadható, hogy a' kormányunk átellenünk egészen megváltozott systemájánál 's politikájánál fogva, mellyhez képest elvégre „tennünk lehetne” 's „tennünk kellene,” ma 1843 és 4ben éppen olly czéltalan 's ekkép káros, a' hazának legjobb vagy csak sok erejét is ellenzékre fecsérteni, mint 1823 és 1825ben viszont valódi hiba sőt politikai bűn volt, az akkor kifejtett ellenzékét zsiabasztani akarni.

Ámde hát kérde, mit válaszolhatni?

Bizony nehéz! Én azonban addig is, míg tán többen fognak saját módjuk és modoruk szerint elszéleszteni e' homályt, 's magam is fognék e' tekintetben némieket felvilágosításul egyenesen az engedékeny olvasóhoz irányozni, meg fogom őszintén vallani, mit válaszolék a' felhozott külföldi tudakoló kérdésire, előre is bocsánatot kérvén, ha tán eléggé ki nem szépitém 's fel nem dicsértem véretem. Ámde nekem, megvallom, e' tekintetben — mint már több alkalommal érintém — egészen más felfogásom van, mint sok másnak, 's véretem illetőleg inkább megmondom a' dolgot mint van, sőt azt még alábbra szállítom, mert — 's tapasztalásból szólok — nekünk sokkal kevesbet árt ezen egyeneség, mint mind azon handabanda és cifraság, mellyel nem egy gondolja eltakargathatni hiányinkat, mi azonban e' helyett rendszerint legfeljebb szánakozó mosolyt, sőt néha még köz kacajzt is gerjeszt. Rám legalább, miután minden nemzetiségek lényege eléggé ismertesek, mindig kellemetlen benyomást teszen bármilyl nemzetinek axesisi figurája, ugy hogy minél inkább akarja takargatni az illyes fajtája hiányait, 's minél erősebben kérkedik annak elsőségével, annál kevesebb tartom nemzetiségének nevezetesb kifejtését, vagy annak sokáigi ép fennmaradását hihetőnek, ha t. i. fajtájának nagyobb részét hozzá hasonlónak képzelem; midőn a' szerény, vérenek hibáit nem takargató, 's annak elsőségével sem pompázó hazafi mindig azt sejteti velem: bizony sok lesz még vérrokonából, 's dicső hosszú kort fog élni, ha sok hozzá hasonló disziti fajtáját. Milly őszintéskedést és szerénységet egyébiránt nem kell összezavarni azon kimondhatlan gyávasággal, mellyhez képest azelőtt szinte csoportosan és divatként, de még most is itt ott nem egy minden szükség nélkül „oda-künti magyar”

torzítja el és kaczagja le vérét, 's milly kores (bastard) negéd valóban rossz ellensúlya azon most érintett más-nemű hibás felfogásnak, melly szerint viszont igen sok örökleg „ide-benti magyar“ úgy hiszi emelhetni vérét legjobban, ha vérrokonát áltálján véve a' tökéletességnek minden szeplőtől ment kristálytisztaságu tornyára törekedik csavarni csigáznai fel.

Ezen, saját mentésemre felhozott mellékes észrevételeket — 's használjanak mennyit használhatnak — előre boesátván, körülbelül e' néhány szóval válaszoltam a' fenidézett külföldinek tudakolására:

Lássa az Ur, drága ur, nekünk magyaroknak, mióta elszakadtunk, elszöktünk vagy kiutasítottunk Ázsiából, melly indítóokokról variálnak a' legendák, elég az hogy itt vagyunk, annyi dolgunk volt különféle 's valóban legtarakabarkább ellenséginkkel, 's e' fölött magunk közt is annyit czivódtunk, annyit veszekedtünk, mikép elvégre — 's ezt egy méltányos sem veheti rossz néven — bizony igen hosszú alvásnak indulánk. És ez jó volt. Csakhogy ezen kényelmes idő folytában mind nemzetiség mind függetlenség ügyében annyi esett ki emlékezetünköl, mihez képest valóban csak kicsiben mult, hogy viszont egyikkül 's másikból mi nem estünk ki. Ámde nem. 'S tökéletesen kipihenve ismét felébredünk. 'S ez aztán még jobb volt. Csakhogy itt megint azon méltánylandó szempont fordul elő — és e' sark körül forog a' dolog — mikép ezen felébredés még olly közeli, nemzetileg szólva (!) még olly annyira tegnapelőtti sőt tegnapi, hogy valóban nem csuda, ha a' mellett, mihez képest már legtisztább „n t u d a t r a“ jutánk, a' millyesre valóban már egészen kiébredünk, éppen olly szaporán eddigelé még nem tudtunk jutni hasonlólagon azon tapintathoz is, melly szerint antipathiát, sympathiát 's efféle csalkalauzokat magunktól lökvén, 's álmaink és ábrándinkból kiemelkedvén, igazi helyzetünkkel száraz hidegen meg is ismérkedhettünk, 's abbul angol szójárás szerint „lehető legtöbbet is birhatunk volna csinálni“ — to make the most of it — azaz: hasznunkra legjobban is tudtuk volna fordítani. Előtt most érintett politikai fejlettségünknek más okai is vannak, mellyekről azonban, mint az ur hazájában — Angliában — új házásokról szokás mondani: „könnyebb boldogságukat képzelni mintsem azt leírni,“ szinte könnyebb egyet 's mást üncombinatio szerint abstrahálni, mint azzal a' sajtót foglalkodtatni.

Ugy hogy mindent mindenben véve, jobbadán ifjuságunk 's ezzel egybeszólt „érelenségünk“ okozza politikai eljárásunk gyakorlat- nélkülségét, 's hogy, ha így lehetne mondani: nem éppen lakunk melegházban, melly felüdülésünket elősegíthetné, de e' helyett ollykor ollykor, mint csak nem régiben is, hidegebb szelek fuvalminak vagyunk kitéve, mellyek forró kívánságokkal egybeesapva, egy kis zuzmarát képeznek. Legyen csak időnk, 's meglássa ön — mert minden kérdés nélkül legyen mondva, ha nincs is nálunk éppen sok tudós 's gyakorlatilag kiképzett egyed, viszont alig van köztünk Cretin, Trottel, Idiot, Spleen-vitéz 's efféle „emberkészítvény“ is, mellyel szánakozásra méltólag megvert több fajtát az egek ura — legyen csak időnk mondám, 's meglássa nem fogunk otrombául, régibb nemzetek tapasztalásait mellőzve, mind azon aberratiokba bonyolodni, mellyekbe ezek tévedeztenek, mielőtt némileg elértek vala az ígért földét. Miszerint, ha utóbb is kiseríteni sziveskedik vérünk kifejlési processusát, bizonyosan tapasztalni fogja, hogy ezentul csak rövid idő alatt nevezeteseb előlépésekkel fogtunk haladni, feltéve — mi azonban természet szerint sarkfordulatát képezi a' dolognak — ha kormányunk állhatatosan meg is marad újabb időkben felvett nemzeti és alkotmányos vágásában, mert rajtunk a' dolog semmi esetre nem fog mulni. Mi elvégre az oppositionnak mindegyre növekedő 's mindig hangosabb létét illeti, mi ön előtt alkalmasint a' legnagyobb aenigma, ez csak úgy látszik, mert hiszen tulajdonkép nem annyira oppositói szellem az, melly napról napra erősebben fejlődik, mint inkább azon nemzeti életanyagnak pezsgőbb kibontakozása, melly olly sokáig volt magunk és mások által lebéközva, 's melly pezsgés tán egyedül azon okból viseli még most is az oppositio czimét, mert azt már megszokta a' kö-zönség, és e' fölött az függetlenségi 's ezzel járó újhuzási tulajdonánál fogva előtte kedvesb is 'sat.

'S im körülbelül ez volt az, mit a' hozzám irányzott tudakolásokra válaszólk. 'S most kérdem — 's csak Istenért ne hozunk magunkról örökleg „ide-benti“ szempontok szerint ítéletet, de fontoljuk meg azt is, milly ítéletet kénytelenek hozni rólunk oda-künti szempontokhoz képest, mert hiszen nemcsak „ide-bentiekkel“ de oda-küntiekkel is van dolgunk — 's most kérdem, mondom: apológiául rémitő hátramaradásunkért, 's hogy

még mostani olly annyira kedvező időkben sem birjuk a' kormányt utilisálni 's helyzetünket lehető legnagyobb haszonra fordítani, ugyan hozhatni-e plausibiliter más okokat elő, mint azt, hogy a' török szinte csak tegnapelőtt hagyta el Budát, magyaroknak 's alkotványiaknak lennünk pedig úgy szólván csak tegnap óta engedtetünk, 's hogy áltáljában ifjak 's éretlenek vagyunk? Lehet-e mondom egy kissé szigorubb bíró előtt magunkat más okokkal mentenünk? Bizony nem lehet — 's esünk egyszer már ezen önmegismerési műtételen nagy-lelküleg keresztül, melly nélkül soha nem leszünk képesek tettleg lerakni újjaalakulási kifejlésünk valódi talpkövé — bizony nem hozhatunk kimentésünkre más okokat elő, sőt ezek is csak az által nyerhetnek a' részrehajlatlan ítéletében persvasioi erőt és sulyt, ha azon kilátással szépítettnek ki, mellyhez képest mi magyarok ezentul ezélszerűbben, azaz mind saját hasznunkra, mind a' közálladalom 's egyáltáljában a' civilisált világ köz érdekére okszerintiebben fogjuk kezelni a' politikát. — Ne feleljünk azonban még több évig meg ezen, 's tétova nélkül kimondom: méltó és úgy szólván európai várakozásnak, mikor progressiv haladásban van minden, akkor nemcsak félig mint ma, de egészen ránk fog illeni azon vád, mellyről e' cikk kezdetén szólk, 's mellyel most minden oldalról érintetünk, hogy t. i. mi egy magunkon segíteni sehogys tudó, házsártos, 's minden tapintat sőt még minden loyaltás nélküli nép vagyunk, melly midőn saját magán is dul, előtt még mások előmenetelét is gátolja és zsihasztja, 's melly ekkép, mint már egykor szolgált saskakénti idejövetele által Isten ostarául, ugy most megint minden gyakorlati haladásnak legáttörhelelőbb gátja, 's melly e' szerint ellensége inkább az emberi progressionak, mint volna annak emeltyüje 'sat.

Igen — 's üssetek bár de hallgassatok szavaimra — ezen színben, mellyet már úgy is kennek ránk, fogunk állani a' nagy világ ítélőszéke előtt csakhamar, 's nagy mértékben tökéletesen megérdemelve, ha mielőtt késő volna, nem fordítjuk azon „életanyagot“ 's kifejthetési erőt, melly bennünk létezik, lehető legsebesb progressiora.

Ez tehát eszközzendő mindenek előtt. Ámde miért nem tettük már régóta? Mert nemzetileg és alkotványilag nem lehetett haladni, és másképp nem kívántunk 's nem kívánunk haladni. Azonban miért nem haladunk most? Mert hiszen most mind nemzetileg mind alkotványilag lehetne haladni? Azért, mert ha tökéletesen eljutottunk is már öntudatra, még nem jöttünk tökéletesen „észre,“ azaz politikai észre, de e' helyett éppen most „éljük,“ hogy ne mondjam „élvezzük“ halhatatlan Göthe szerint a' politikai élet suhanéz-korát — die Zeitjahre der Politif — 's ekkép nem tudjuk utilisálni a' kormányt. 'S lássuk:

Száraz elemzés szerint ugyan mikép haladhat vé-rünk alkotványilag 's nemzetileg? Én azt hiszem, egyedül vagy a' kormány segítsége nélkül saját erejével, vagy a' kormány pártolásával, de semmi esetre, még tökéletes subversio által sem, a' kormány hajlama ellen; mert legelsőben is váltig erős a' kormány illy tendentiák tüsténti megszibbasztására, 's mert bizony tökéletesen magunkra hagyatva sem tudók ezen divergentiánk közt, 's olly igen tarka-barka, szétágzó 's engedelmessékedni semminek nem akaró argonautáinkkal, mellyektől zsihong honunk, üdvarra kikötni nemzeti bárkánkat.

Progressionok leghathatós tényezője tehát, a' bennünk létező „életanyag“ 's kifejthetési erő mellett, egyenesen a' kormány. 'S mi régiebbek, 's mi kik közvetlen átvettük szüleinktől a' magyar politika fonalát, mi tudjuk, milly lenyomó, milly gyászos állapot az, mert volt benne részünk, olly kormány alatt lenni, melly alkotványhoz és nemzetiséghez hideg és attul fordul, 's chezképest milly szerencse, nem valami szeretetnél vagy illyféle változékony érzésnél, de a' viszonyos közérdek jobb megismerésénél, 's ekkép a' lehető legerős 's legtartós indítóoknál fogva, kormányt mind nemzetiséghez mind alkotványhoz hajlani, vagy ezeket legalább méltánylani látni, milly szerencse ez mondom, ha t. i. haszná is vétetik — 's ez a' dolog lényege — mert ha nem vétetik, akkor tantalusi kinforrás.

És ha ez áll — ha t. i. a' magyarnak olly kormány alatti léte, melly nemzetiség és alkotvány ellen tesz, hájóséhoz hasonló, kit céljátul elbukási veszélyek közt fergeteg sodor; olly kormány alatti léte pedig, melly nemzetiséget és alkotványt tőr de csak tőr, ollyas hájósé, ki egyedül evezővel halad; olly kormány alatti léte végre, melly mind nemzetiséget mind alkotványt pártol, olly hájósé, ki jó széllel vitorláz — 's ha ez áll mondom, akkor minden hü hazafinak, ki ösztintén sová-

rog valóságos progressio után, lehető legszentebb kötelessége mindent elkövetnie, nehogy kormányunk idegen legyen alkotványunkhoz és nemzetiségünkhöz, vagy egyedül passive viseltessék azokhoz, minthogy mind egyik mind másik nem valami megosontosult de vajmi elasticus mineműség, hanem éppen ez okból pártolva folyjon bé egyre mint másra, 's pedig nemcsak Magyarország haszna és felvirágzása, de a' közbirodalom haszna és fölvirágzása végett is, mert habár kifejtésünk nélkül sem éppen gyenge Ausztria, 's viszont mi sem halunk meg éppen éhen úgy mint vagyunk, azért még is ugyancsak más képet mutatna az „Egész“ és szintugy a' „Rész“, ha midőn pártol magyar nemzetiséget és alkotványt a' kormány, viszont e' hajlammak mi is men-nénk elibe, az Egeknek e' fordulatért hálát adván.

'S im ezen politikai felfogás az, mellyet, ha annak jobbadán híjával voltunk is eddigelé, ezentul nem méltánylanunk valódi bűn volna, ha igaz, hogy a' kormány ellen sehogys sem, a' kormány nélkül pedig csak félszegileg, és egyedül a' kormány őszinte pártolásával haladhatunk nagyszerűleg.

Megnyerni, biztosítani, nevelni a' kormányt alkotványunkhoz és nemzetiségünkhöz vonzó hajlamát chezképest azon tiszt, mellyben eljárni nem csekélyebb kötelessége minden őszinte (!?) és éber (!?) hazafinak, mint a' bennünk rejlő „életanyagot“ lehetőleg kifejtetni, szilárdítani 's nemesíteni! — Nekem legalább ez olly világosnak látszik lenni, hogy t. i. újjaalakulási működésünkben a' kormányt alkotványunk 's nemzetiségünkhöz hajlama olly factor, „melly nélkül nem,“ mikép valóságos nem bámulhatom eléggé azon mentális aberratiót, hogy egyebet ne mondjak, mellyhez képest nem egy másokban vaksággal éppen nem vert fia e' honnak — mert galleria- hősöktől illyest nem csudálok — éppen nem fogja fel ezen szempontot, de e' helyett mindent elkövet a' kormányt lealacsonyítására, gyűlöletessé tételére!

Vagy tán ez a' célra vezető methodus, hajlamot vonzóást gerjeszteni? 'S kivált olly kormányt, melly természeténél fogva szinte árnyéklatokra szakadoz, 's mellyben ekkép pártolók, de ellenzők is vannak, kiket ennélfogva részint ügyünknek megnyerni, részint állásunkban szilárdítani volna tisztunk!

Boldog Isten! milly szánakozásra méltó rövidlátás. Ámde igaz, egyes rontók mindenütt vannak, hol nyilvános élet létezik, 's azért ezt ne vegyük annyiba. Azonban kérdem, mit mivelünk nagyobb számban a' kormány irántunk hajlamának nevelésére?

Napról napra növekedik és szilárdul az oppositio. Ugy hogy ma 1844ben több ellenzéki szellem van a' honban, mint volt 1823 és 1825ben, jóllehet ma a' kormány némikre nézve már egészen ben van a' kellő vágásban, némikre nézve pedig folyton közelit ahoz; az érintett időkben 's ezek előtt viszont felette távol volt attul.

Már ennek vége ugyan mi lehet? Mert ha jövőben éppen azon arányban növekszik az oppositio, mint a' millyenben szünetlen növekedett 1825 óta, akkor alkalmasint, 's előbb mint gondolnók, nemcsak a' meggyéknél és a' rendek tábláján, de a' fő táblán is az oppositio lesz többségben — 's pedig minthogy psychologie nem tehetni fel, a' fő táblán annyi polgári erényt és szilárdságot, mikép annak nagyobb része mind azon invectivák által elvégre meg ne hagyja magát törtetni vagy legalább eltávolíttatni, mellyekkel a' mostani symptomák után itélve, akkoron mikor az oppositio még divatosb lesz, mind azon tagjai okvetlen érintetni fognak, kik az oppositioi dagály által magokat elsodortatni nem engedendik — ugyan rationabiliter szólva mi fog történhetni akkor?

A' kormány már most is, 's több időtül fogva azon anomal helyzetben van, hogy Magyarországon úgy szólván „minoritással“ kell kormányoznia. Milly keserves, természetelleni, minden alkotmányos elvekkel egybeütöző abnormis állapot! — Tehát már ez sem maradhat meg így, de, bár török bár szakad, másképp kell alakulnia. Ámde ha még a' fő táblán is győz az oppositio, 's ennek árját egész a' királyi székiig semmi nem tartja fen, semmi nem vetkezteti ki impetusából: akkor kérdem — 's Istenért ne iskolázzuk, ne negédezzük, ne otrombázzuk el honunk létét 's egykori felvirágzását olly igen oktondian — ugyan marad e' felkent fejedelmünknek más választása, mint vagy régi környezőit 's hivatalnokait elutasítván, az oppositio főnökeinek adni át a' kormány gyeplőt, vagy francia kitétel szerint, bezárni a' boltot — fermer la boutique?

Fogja-e tenni 's teheti-e, 's jó volna-e ha tenni az elsőt, kérdem? Kénytelen lesz tehát tenni, bár akar-

ja bár nem — mert az elégtelenség önkényt szül, mire már annyiszor figyelmeztetém honosimat — a' másodikat.

Ennyire vezethet legroszabb akarat nélkül politikai tapintatnak híja és indefiniált viszonyoknak, valamint ingerlő 's ekkép reactiot szülő politikai czégének léte. —

Hozzuk ennél fogva mindenek előtt állásunkat a' kormányhoz tisztába. Ugy hogy ha az alkotványt és nemzetiséget nyom, ám legyen az egész ország ellenzék, 's zárják be a' boltot. Hagyján. Mert jó igazunkban levén, mellettünk leend a' mai időkben oly hatalmas közvélemény. Ha ellenben pártolja a' kormány nemzeti és alkotványos ügyünket, akkor egyesítsük viszont vele legjobb erőnket. Mert ha ezt nem tesszük, 's illy körülmények közt is ellenzék a' nagyobb rész, akkor ha bezárják a' boltot, 's erre aztán bár legyen kedvük bár nem, kényszerítve lesznek, hahogy az egésznek főtül talpigi felfordulását nem akarják hanyagon bevárni, akkor mondom bizony, nem jól van, mert nem leszünk jó igazunkban, 's ekkép a' hatalmas közvélemény sem leend mellettünk de ellenünk.

'S most miután helyből és időből kifogytam, miszerint némieket ez alkalommal homályban és csonkán is kell hagynom, elvégre kérdem: ki oka tehát mind ennek, 's hogy mi nemcsak a' nagy világ ítélőszéke előtt nem állunk egy erőteljes de minden házsárt nélküli nép színében, sőt még a' kormány nem egy tagja előtt sem, 's mi több, ezen rólunki véleményét, mint láttuk, nagy részben meg is érdemeljük. Ugyan ki oka mind ennek? Megmondom.

Ennek oka sem általános szükkeblőségünkben, sem általján véve egyesek rossz akaratjában nem fekszik, de az egyenesen azon számos félreértésnek egyik eredménye, mellyek oly annyira egybeborolyult 's oly kevéssé felfogott körülményinkből kénytelenek eredni. Ugy hogy az egész hiba, melly személyeknek tulajdoníthatatik, egyedül azon felszínesség 's könnyelműség, mellyel nem egy kezeli köztünk a' politikát, 's azon hir és hatalom utáni sovárgás, mellynek némelylek 's tán öntudatuk nélkül készek feláldozni a' haza javát és vérünk létét sőt fenmaradhatását.

Noha azonban tán véletlenek 's akaratelleniek ezen hibák, azért még is felette aggasztók és súlyosak, mert egy nemzet léte és nemléte körül határoznak. —

Jöjjenek azért, mennyire bonyolult körülményink közt lehet 's mielőtt késő, az érintett félreértések tisztába. 'S ehhez járuljon kiki tehetsége szerint, midőn hazánk szebb jövője végett esedezem minden hazánkfia előtt: oh rekeszse ki politikájából a' felszines könnyelműséget, 's legyen mindenek előtt éber, nehogy a' személyes nagyravágás és hatalom utáni szomjkisértele elcsábítsa hü kedélyét a' veszély óráiban; mert, habár véletlenül és akarat ellen is csorbítani a' hazán, sőt azt veszélybe bonyolítani, 's ez által siettetni annak enyészvét, oly kínforrás, mellytől mentsen meg az Egek ura minden jobb embert.

'S hogy ennek eltávolítása végett, mennyire az a' szönyegen levő kérdés kifejtése által történhetik, mit kelljen mivelni, erről jövő alkalommal.

Gr. Széchenyi István.

Országgyűlési közlemény.

105d. orsz. ülés, febr. 19kén d. e. 9 1/2 órakor. A' megajánlott 16 's illetőleg 32 szavazatnak a' városok közt egyenkint miképen leendő fölosztása iránt elnök ő nm. az ülés kezdetével nyilatkozatra szólítá föl a' RReket. E' tárgybán először is egy bányadús megye köveve szólalt föl, 's előszámlálván azon ajánló körülményeket, mellyek a' keblében levő Breznóbánya város különös figyelemre méltóvá teszik: kérte a' t. RReket, hogy a' ker. választmány által a' mondott városnak tulajdonított felszavazatot, mellyet azonban a' ker. tanácskozás, Libet-és Besztercebányával összefoglalva megkevesbitett, visszaadni, 's önálló független felszavazati állásba helyezni méltóztassanak. Ugyanezt sürgeté B. bányá követe is küldöji nevében és javára. Ezen ohajtást pártolván egy megyei követ, a' Breznóbányának megadandó felszavazatot a' két szavazattal fölruházott Pozsonytlul kívánta elvétenni. Ez ellen az illető városi és megyei követek hathatósan felszóltattak, 's figyelmeztetve a' t. RRket azon szellemi 's anyagi intézetek jótékonyására, mellyek e' városban főállnak, azon áldozatokra, mellyeket e' város régiebb 's közelebb időkben is honvédelmi tekintetben, egyszersmind mint koronázási 's országgyűlési város tön, a' munkálatban kitétt két szavazat birtokában meghagyatni kívánták. Méltányosnak találta ezt elnök ő nm. is csak azon pietasnál fogva is, mellyel az országgyűlési testület sőt az egész

haza e' város iránt viseltethetik; hasonló véleményben volt számos követ, leginkább azon szempontból, hogy e' határszéli várost, mint különösen a' kereskedés és müipar végvárát minél erősb kapocsal kell a' hazához kötni. Ezek szerint ők Nagyányát és Szahmárnémetit ujjolag egy szavazatba kívánták összefoglalni, mintezt a' kerül. választmány javasolta. Az ez iránti viták közben Károlyváros követe is önállólag 1/2 szavazatot kért adatni küldőinek, Szegniát pedig Buccarival kívánta összefoglaltatni, melly utóbbi ő a' városokhoz, nem pedig kerületekhez tartozónak igénylél. Buccari kerül. követe azonban, mint szinte egy más követ is, részint törv.-könyvünkől, részint M. Thériziának 1779iki ápril 23kán kelt privilegialis leveléből kimutatók, hogy Buccari valószínűleg kerület, nem pedig város, mi csak azon két körülményből is kitünik, hogy város a' személynőki, sem a' tárnokszéki városok közt nem foglaltatik, sem a' k. kincstárnak alárendelve nincs. Szegniára nézve egy megyei követ azt hozá javaslatba, hogy e' város szavazatjoga iránt a' t. RRek most ne intézkedjenek, minthogy az katonai hatóság alatt van, 's halaszszák el szavazatügyét akkorra, midőn az alól magát fölzsabadítandja. Ezen javaslat ellen mindazáltal több oldalról megjegyeztetett, hogy Szegnia is végvidéki város, tehát azon ok, mi ezen szempontból Pozsonyra nézve fölhozott, erre nézve is áll, t. i. kedvezmény által inkább a' hazához csatolni, mintsem mostohán eltaszítani; a' függetlenséget illetőleg pedig megjegyeztetett, hogy a' mint Szegnia város a' katonai hatóságtul, épen úgy függnek még most minden más sz. kir. városink a' kir. kincstártul, 's ez mégsem volt akadályul, hogy nekik szavazat adassék, mindenesetre azonban függetlenítés fölitéle alatt, a' mi e' szerint Szegniára nézve is értetik; 's ha e' munkálathoz ő fels. kegy. megerősítése járuland, ugy a' függetlenítés lehetősége és mulhatlan szüksege Szegniát szintugy illetni fogja, mint a' többi várost. Történt még számos nyilatkozat részint megyei részint városi követek résziről a' szavazatok fölosztásának aránytalansága miatt, mellynél sem a' népesség, sem a' porták száma, sem a' municipalitas elve alapul véve nincs, 's e' szerint egészen önkényen épült. Különös figyelmet igényelt e' részben egy városi követ köv. előadása: Valamint a' kerületi ülésekben, ugy ez alkalommal is tiszteletemet nyilványítom azon elvek iránt, mellyek nyomán a' t. RRek a' kir. városokra nézve az országgyűlési szavazatok fölosztását intézni kívánják; de úgy hiszem, hogy azon elvek alkalmazásának csupán akkor lehetne helye, ha az egész országgyűlés-rendezésről, a' statusok repraesentatioja megváltoztatásáról, 's a' népképviselési rendszer behozataláról volna szó; mivel azonban most csak egyes alkotványos statusnak némi rendeztetése, 's így csak részletes parlamenti reformról van szó: alkotványunk alaptörvényeiben gyökerezett statusrepraesentationalis elvet egyik alkotványos rendre nézve megváltoztatni legkevésbbé lehet akkor, midőn épen ez alkalommal a' kiváltságos társ Rend állását, 's törvényhatósági egyenlőségét nemcsak megtartja, hanem szavazatinak kettőztetése által mindinkább erősíti. De különben is a' népképviselési rendszer eszméje a' kegyekben még csak távolról sem levén elfogadva, igen kétséges: vajjon fog-e valaha, és ha fog, mikor? ezen rendszer a' megyékben létrehozhatni, minthogy ennek behozatala az aristokratia megszüntetését szükseggéköp föltételezi; sőt magát a' városi szerkezetet tekintve is ugy látom, hogy a' t. RR. abban is föntartották a' polgárságnak, 's így a' rendiségnek (status) eszméjét; mert a' 88dik szakaszban ez mondatik: „A' város áll polgárokból és oly lakosokból, kik nem polgárok.“ Így tehát a' lakosok ezentul is ki levén zárva az alkotványi sánczaiból, kérdem: hogyan lehet a' városi népet, mellynek nagy része az új szerkezet szerint is kívül álland az alkotványi sánczain, — a' legszentebb politikai jogok fölosztása alapjául venni? hogyan lehet a' megyei népről, mellynek a' nemességen kívül a' törv.-hozásba befolyása nincs, a' városokra arányt huzni? hogyan lehet a' megyei portákról a' városiakra mértéket vonni, holott ezeknek fizetéséhez épen a' törvényhozásba befolyó kiváltságos Rend semmi részben nem járul? Végre a' privilegialis teljes mellözésével, hol találjuk a' főnemesség magas méltó állásának alapját? Ha a' t. RRek a' kir. városokat mostani nyomasztó országgyűlési állásukból kiemelni ohajjták, az orvoslásnak bizonyosan olyannak kell lenni, hogy abban a' városok is megnyugvást találjanak; már pedig én abban, mit a' t. RRek a' szavazatra nézve terveznek, megnyugvást semmi tekintetben nem találhatok. Nem a' kerületi eszmében, mert a' kerületkezés által nem kerületbeli városok, hanem a' kerületbeli legnagyobb város nyereendi tulajdonképp a' szavazatot; tulnyomó befolyásá-

val ez küldendi a' követet; ez adand minden utasítást; 's így mi marad a' kisebb városokra nézve egyéb, mint a' fizetési kötelesség, pedig oly követ napidijához, ki iránt bizodalma nincs, ki ha talán nem is érdeke, mindenesetre kellő befolyása ellenére van utasítva. Vagy talán azt hiszik a' t. RRek, hogy a' petitionalis jog, melly a' szerkezet szerint illy esetre fön van hagyva, megnyugtató? Legkevesbbé sem. Én a' petitionalis jogot az emberiség oly köz-és természetes jogának tekintem, mellyet széles e' világon semmimstatusban nem lehet senkitől megtagadni, 's így ezt épen valamely különös kedvezménynek nem ismerhetem. Ennél fogva bátran mondhatom, hogy a' kisebb városok mostani sérelme a' tervezett kerületkezés által nemcsak meg nem szünend, sőt súlyosb lesz; miután attól is megfosztatnak, a' mivel jelenleg bírnak; mert most legalább előterjeszthetik a' törvényhozásnak követeik által nézeteiket, mi a' kerületkezési terv valósulásával épen nem fog törtélnhetni. Megengedve, hogy a' szavazatok fölosztásának a' t. RRk megállapított elvei szerint, mellyek jogszerűségét én el nem ismerem, meg kell történnie: ugy látom, hogy a' megállapított elvek egyike, t. i., hogy csak teher után jár a' jog, magánál a' szavazatfölosztásnál egészen mellöztetett, 's e' szerint a' felosztás inkább csak önkényen épült. Hogyan is lehetne a' most érintett elvek föntartása mellett igazsággal megegyeztetni azt, hogy (kénytelen vagyok egyes városokat megnevezni állításom bebizonyítására) p. o. Körmöcznek és Zólyomnak 10 porta után egy szavazat, Kőszegnek, Rusznak és Kis-Martonnak 12 porta után szinte egy szavazat, Komáromnak 8 porta után hasonlóképp egy, ellenben Kézsmárk és Lőcsének együtt 12 porta után csak fél szavazat terveztetik? Hogyan lehet tovább a' horvátországi városoknak, mellyek körülbelül összesen 14 porta után adóznak, 2 1/2 szavazatot, Lőcsének és Kézsmárknak pedig 12 porta után a' most említett szavazatmennyiség csak egy ötöd részét, t. i. 1/2 szavazatot tervezni? Hogyan lehet végre Nagyányának 4 porta után ugyanannyit adni, mint Kézsmárk és Lőcsének együttvéve? Átment aztán a' szónok az általa képviselt város kedvező viszonyai, müiparossága 's különösen azon körülmény előterjesztésére, miszerint az kereskedési tekintetben is különös figyelmet érdemel, főleg a' már készülöfélben levő bécs-bochniai vasut elkészülési esetére, minthogy Kézsmárk Bochniától alig van egy napnyi távolságra. Végre azon kéreessel fejez be előadását, hogy tekintetbe véve a' RRk a' városi törv.-hatóságok közt, alkotványos szempontból kétségbevonhatlan egyenlőséget, azt mindaddig föntartani méltóztassanak, míg ez a' megyékre nézve fönálland; 's ehhez képest városának törvényinkben gyökerezett önálló szavazatát kérte megadatni. Fordult még elő több észrevétel is hasonló azokhoz, mik a' m. é. nov. 22dik és 23ikái ugyane' tárgy fölött folyt ker. tanácskozás közben kifejtettek; miután azonban egy városi követ előadása nyomán elnök ő nm. azon javaslatot tevő, hogy a' tanácskozás elején kérdésbe vett felszavazat elintézésére czélszerű lenne Breznó és Libetbányának összefoglalva 1/2 Besztercebányának pedig önállólag szinte fél szavazatot adni: ezt a' t. RRek helyeselték, egyszersmind Károlyváros és Szegnia, ugysint Buccarira vonatkozólag minden további vitakozás nélkül, „maradjon!“ által a' szerkezetet megerősítették. Ezzel az ülés d. u. 2 óra tájon eloszlott. — Február 20kán, huszadik kedden ülés szünet. Február 21kén: „A' t. hatóságok és káptalanok követei, 9 órakor a' hallgatóság kizártával magányosan tanácskoztak. Mi után tartatott a'

106d. orsz. ülés, egyedül a' t. RReknél ugyanaz nap 11 1/2 órakor. Ebben tanácskozás alá vétetvén a' városi munkálatnak követválasztásról szóló 387. 's köv. szakaszai, előadá elnök ő nmga okokkal támogatott azon javaslatát, hogy a' követek ne az „összes polgárság“ hanem „a' képviselő“ testület által választassanak. Ezen ügy a' 109dik kerületi ülésben mindkét részről huzamosan megvitattván, most, bővebb hozzászólás nélkül a' szerkezet „maradjon!“ fölkiáltással helybenhagyatott. A' 388dik §ban a' követté választathatóság joga a' zsidóktul meg levén tagadva, ennek mint már a' 146 §ban ugyis kifejezett dolognak, 's így itt fölösleges kitételnek kihagyatását sürgeté egy vezértag, ki ismételve történt fölshólasákor már csak azért is kötelességének mondá a' zsidók mellett küzdést, mivel a' közvélemény őt 's egy követársát 's barátját a' zsidóság által megvesztegetettnek hirteli, még pedig nem valami csekély áron, hanem ugyancsak jelentékes összeg által, t. i. 50ezer darab arannyal. Ezen hir, ugymond, leginkább a' haza két fővárosiban terjeng, 's alkalmasint oly személyek által élesztve, kik másokat magokhoz szoktak mérni. Javaslatá több követ által pártoltaték, a' többség azonban a' szerkezetet e' részben változtatlanul

megtartá, csupán egy szöcskát módosítván, a választ-hatóságából kizárt „közbenjárások” at illetőleg e szót : „bányamunkások” szóval cserélvén föl. Olvastattak kö-vetkező a munkákat többi szakaszai, 's elnök ő nmg a 's az illető követek részről előterjesztett némely ész-revételek után, minden közbejött módosítás nélkül hely-benhagyatván, az egész munkát vizsgálata befejez-tett. Főbb fontosságu volt elnök ő nmgának a mun-kálat végén, a' törv. javaslat életbeléptetése iránti utasi-tások 5 — 12dik szakaszra tett köv. előterjesztése : „Ezen IXdik rész 5 első §ra nincs semmi észrevétele-m ugymond, de a' 6tól fogva végig az egészet kihagyatni vélem, 1) azért, mivel a' t. RR. ezen egész szabályzati tárgyánál a' 48dik §tól kezdve a' 62dik §ig ex profes-so, és kimerítőleg rendelkeztek, és a' szabályokat kö-zönségesen véve, minden megkülönböztetés nélkül, akár legyenek azok ugynevezett törvényes, 's e' városi rend-szerben különösen megnevezett, akár másféle szabá-lyok, az ott kijelölt módon a' H.ótanács felügyelése alá rendelték, 's ennél fogva ezen törvényes szabályokról itt újra, némiképp ellenkezőleg rendelkezni legalább is fő-lösleges; de ha ez nem lenne is 2) a' t. RR. e' helyütt, midőn a' kérdéses szabályok életbehözására egy or.gos választmányt javasolnak, működjék azután az, akár mint a' törvényhozó test emanatioja, törvényhozói, akár vég-rehajtói szempontból megismerelméletileg 's gyakorlati-lag mind az europai köz statusjoggal, mind a' magyar közjoggal ellenkező tant állítottak fel. Statusközjogi tekintetből ugyan is isméretes a' 3 egymástól tökéletesen független törv. hozói, végrehajtói és bírói hatalom, melyek köre olly, egymástól kirekesztőleg elkülönö-zve van kiszabva, hogy ha egyik a' másikba vág, és jo-gait bitorolja, nemcsak a' theoria tanítása, de a' gya-korlat és történet mindenkor utmutatása szerint a' kényu-ralom, előbb vagy utóbb, bizonyosan bekövetkezik, az azután a' dolog érdemére 's a' nemzetek boldogtalan-ságára nézve mindegy: akár a' végrehajtó hatalom győ-zvén le a' többit, egyeseknek, akár a' törvényhozó ha-talom bitorolván a' végrehajtó hatalom jogait, soknak zsarnokoskodása következék be; legfőlebb is a' ros-z ez utóbbi esetben a' kényurak sokasága miatt még ér-zékenyebb lesz, mivel tapasztalás szerint majd mindig szomorú jótét gyanánt, egyesek kényuraságára válto-zott állat. Távolság legyen tölem a' mondottakból, akár azt következtetni, hogy az itt javasolt választmányi el-járásból mind ez bizonyosan következni fog, vagy még inkább, hogy illy következtetés bárki által itt messziről is czéloztatnék, sőt ez utóbbi tekintetben ellenkezőről tö-kéletesen vagyok meggyőződve; de illy nagy fontos-ságu tárgyban, a' lehető következtetések legkisebb kezdé-tére is vigyázni kell 's itt van igazán helye annak „prin-cipiis obsta”; mert minden czélzat nélkül, sőt egyene-sen a' czélzat ellenére is megtörténhetik az, minek a' dolog természetes kifejlődése által időjárva megtörtén-ni lehet. Ennyit köz szempontból. Már most a' mi hazánk-nak e' részbeni közjogi viszonyát illeti: az 1794 : 12. világosan: „le ges ferendi, abrogandi, interpretandi potestatem legitime coronato principi, et Statibus et OO. regni ad Comitum legitime confluentibus communem esse, nec extra illa exerceri posse. Executiva autem potestas in sensu legum per R. Mattem exercebitur.” Ez tehát a' kérdés: ezen orsz. választmány, mely az érintett sza-bályokat megvizsgálni, helybenhagyni, vagy nem hagyni 's illetőleg életbe léptetni fogja, milly minőségben fog működni? törvényhozóban-é, mint a' t. hozó test ki-folyása, mely a' munkálata alá adandó szabályokra néz-vest e' jelen városi törvényt felvilágosítani, magyarázni fogja? ha ebben, ugy a' tvényhozói hatalmat az 1794 : 2 t. cz. ellenére or.gyülésen kívül fogja gyakorolni, és pedig nem az egész t. hozás, hanem annak csak egy ki-folyása; ha pedig végrehajtói minőségben fog mű-ködni, akkor ő Felsőének végrehajtói hatalmába vá-gand. Azt lehetne ugyan ez ellen mondani, hogy a' törv.-hozó hatalomnak a' király ő Felsője is kiegészítő része levén, 's ezen törvényben ő is megegyezvén, a' választ-mány mintegy átruházott delegált hatalommal fog mű-ködni; de épen ez átruházás ez összezavarása a' status-hatalomnak az, a' mi veszedelmessé válhatik, 's egy fejdelem, ki olly gyenge volna, hogy végrehajtó ha-talmát, melyet kizárólag bír, másra's különösen a' tör-vényhozó hatalom emanatiojára ruházta által, annyi erővel ritkán bírna, hogy a' nemzetel közös törv. hozói hatalmában fejlődési jogainak csonkítása ellen elegendő befolyással lehetne. Ujra mondom, hogy azt itt senki czélba messziről sem vette, de mint említém, a' dolog czélzat nélkül, sőt még ellenére is, habár hosszabb idő mulva, kifejlődhetik. Ezekon kívül még egy fontos tekintet van e' javaslat ellenére. Hazánk polgári köz-életét nemcsak a' törvényhozás ezen helyén éli; nálunk

a' municipiumok szabadabban működnek, mint akár-hol Európában, 's az ugynevezett „statutarium jus” mellett körülményekhez szabott helybeli törvényeket hoznak, ezen jog, törvényink szerint tiszta világosság-ban van; de különféle a' vélemény azon tekintetben, ha és mennyire vannak ezen törvényhatósági szabályok ő felségének felügyelési hatalma 's helybenhagyása alá vetve? A' dolog természetével 's törvényink lelkével, ugy folyvásti gyakorlattal megegyező tan e' részben az, hogy a' mennyiben törvényt ő fels. jóváhagyása nélkül közönségesen hozni nem lehet, ezen helybeli szabályok is csak ugy nyerhetnek törvényes erőt, ha a' fejdelem jóváhagyása hozzájuk járul, 's ezen tan valóságát a' t. RR. a' jelen munkálataiban is elismerték, midőn némi szokatlan megszorításokkal ugyan, melyek ellen é s z r e v é t e l i m e t maga helyén megtevém, a' kér-déses szabályokat jóváhagyás végett a' m. kir. H.-Tanácsnak fölterjesztetni rendelték. Vannak ugyan némel-lyek, de kevesen, mint itt is nyilatkoztak, azon vélemény-ben, hogy az illy t. hatósági statutumokhoz egyenes fej-delmi jóváhagyás nem elkerülhetlenül szükséges; melly véleményben én semmikép nem osztozom; de akár az első helyen ezen statutumokra nézve megemlített tant 's gyakorlatot nézem, akár ha azon kevesek véleménye ál-lana is, kikerülőtöbbit említek: az illy t. hatósági 's a' jelen esetben különösen v á r o s i szabályok megvizsgálása, helybenhagyása, vagy nem hagyása 's életbeléptetése sem a' törvényhozásnak, annál inkább pedig a' törvény-hozás illy-forma választmányi emanatiojának teendői közé hazánkban soha sem tartozott, nem is tartozhatik. Meggyőződésem szerint nyilván ki kell mondanom, hogy hazánkban a' törvényhozás a' polgári élet és létnek min-den más működését absorbeálni nem szokta; itt meg-szokott ősi törvényink és gyakorlatunk szerint a' nemzet egyes részei is a' törvényhatóságokban szabadon mozog-nak, 's a' mint egy részről ezen százados nemzeti mu-nicipális szabadságot törvényes renddel fentartva, a' köz-boldogsággal és nemzeti további kifejlődéssel i g e n is összeférhetőnek tartom 's fenmaradását szivemből kívá-nom, ugy ha ezen municipális rendszer majd illy formán egy helyütt meggyengítették, más helyütt a' status fő-hatalmának, különösen a' végrehajtó hatalomnak meg-gyengítésével igen is kiterjesztették, szóval ősi alkot-ványos életünk lényegesen megváltoztatva újabb koru képviselői polg. társaságos formákkal összeöntették, 's mind ebből egy össze nem állítható egész támadna: leg-alább egyedi meggyőződés szerint, később volnék a' tiszta képviselői formákra általmenni, mint ezen ösz-sze nem férhető vegyület mellett maradni. Azonban bel-ső meggyőződésem az, hogy mind erre szükség nincs, 's megtartván alkotványunk lényeges részeit, azok mind fenmaradásunkra mind bővebb kifejlődésünkre tökéle-tesen elegendők. Mind ezek következtében újra kérem a' t. RRet, hogy ezen munkát végét kihagyni méltóztas-sanak. — „Előadé e' tárgyban ellenvéleményét egy m. követ, 's az orsz. választmány illy kiküldetéséből semmi ártalmas következtetés fejlődhetének nem látván, a' kér-déses szakaszok behagyatását szükségesnek tartá csak azért is, hogy a' t. javaslatban fo g l a l t u j intézkedések minélelőbbi fogantatvátele illy módon annál biztosab-ban eszközölthessék. A' mondott §ok tehát m i n d e n további vitatkozás nélkül meghagyattak a' szerkezet vé-gén 's elnök ő nm. az illy módon bevégzett munkát sü-keréche jó szerencsét kívánván, e' közös ohajtás har-sány, „eljenben” nyilvánosult. Ülés eloszlása előtt meg-kerkte egy vezértag elnök ő nmgát, hogy a' vallás ügyé-ben kelt főrendi üzenetek minélelőbbi átküldése, továb-bá a' Részek visszakapcsolatása iránti fölrírási javas-latnak, ugyszinte a' Pesten építendő országház tervét il-letőleg készült üzenetek minélelőbb tárgyalásba vétele végett, a' RRek nevében, Nádor ő cs. kir. főségét meg-kerkenni méltóztassék. Elnök ő nm. a' vallás iránti üze-netet már kezéhez jutottnak mondotta, a' másik két tárgy iránt a' RRek kívánatait teljesíteni igérete, egyszersmind azonban Nádor ő fős. megbízatából fölszólítá a' RRket, hogy a' k. kir. előterjesztések VIIIik pontját, mely a' kir. kincstárból vett orsz. pénztári kölcsön visszafizet-téséről szól, tanácskozásuk tárgyává tenni méltóztas-sanak. Jelenté végre, mikép az országszerte létező zsidó orvosok egy folyamodványt nyújtottak be, hogy a' me-gyékben a' honoratoroknak tulajdonított jogok, mi n t más orvosokra, rájuk is kiterjesztessenek. Az ülés d. u. 2 óra után végződött. Febr. 22ikén a' hallgatóság ki-záratásával ismét magánytanácskozás, mely után kez-detet vön a'

155d. kerüli ülés, elnökei: Karácsonyi László Krassó és Majláth György Baranya megyék követei; jegyzője Szemere Bertalan; naplővivője Zsoldos Ignác. Napi rendre tűzött tárgy a' fürdeknek a' büntető-

rendszerbeli munkát iránt kelt válaszüzenete levén, az iránt több jeles tag tartott velős előadást, taglalva és czáfolva mind azon nézeteket 's állításokat, melyek a' mondott üzenetben foglaltaknak. Ezen előadások, külö-nösen pedig B. m. k. velősége által főleg kitűnt előterjesz-tése következtében egyhangu elfogadtatást nyert az ál-tala tett azon javaslat, hogy addig, mig a' m. főRdek az átküldött munkát részeiben foglalt alapelvek iránt nem nyilatkoznak, a' munkát fölött ideje sem lehet a' ta-nácskozásnak, 's így az üzenetökben javasolt mintabörtönépítés 's egyéb ideiglenes intézkedések iránti né-zetekhez a' RRek nem járulhatnak. Az érintett fontos beszédet mai Társalkodónk adja. Az ülésnek déli 12 ó-rakor volt vége.

107d. orsz. ülés mind két táblán, febr. 22. d. u. 1 ór. mind két táblán a' meghaladott tárgyak fölötti ü-zenetek olvastatván 's a' RReknél a' vallás tárgybeliek, ugyszinte a' hazabeli evangelikusok által Nádor ő fensé-géhez 's az orsz. RRekhez intézett és személynök ő nmg által bemutatott folyamodás a' kerül. elnökség által közíratra és kerül. tanácskozásra kéréstevén, m i n d k é t táblai ülés eloszlott.

156d. kerüli ülés, febr. 23kán. Elnökök, jegyző, 's naplővivő: kik el ő b b Szönyegre tűzött tárgy a' cs — i indítvány volt az országgyűlés évenkénti tartása iránt. Bemutatván az elnökség Zombor városa polgárinak fo-lyamodványát, melly közíratra rendeltetett, a' tanács-kozási tárgyra nézve jónak látá az indítványnak Cs. me-gye követe által ujalog kifejtését, ehez képest a' föl-szólított követ előterjeszté, mikép minden alkotványos országnak egyik főkölléke, hogy minden évben ország-gyűlés tartassék, mellyen a' köző előmozdítására czél-zó ügyek elintéztethessenek 's a' közterhek iránt kellő rendelkezés történjék; hivatkozott Mátyás III. dec. 156 czikkére, nemkülönb az 1663: 3. t. cikkre, melyek-ben az országgyűlés évenkénti tar t á s a világosan kife-jeztetik, 's bár az 1715: 14 t. cikkben három év ha-tároztatik is, mind a' mellett szükség-, vagy az ország közhaszna kívánata esetén, az országgyűlés hamarábbi összehívása rendeltetik; mivel továbbad a' későbbi tör-vények, jelesen az 1790: 13 's 1827: 3 a' három é-venkénti tartást rendelőleg, az előbbi törvényekre hivat-koznak: világos, hogy az országgy. évenkénti tar t á s a, mindenesetre pedig az ország szüksége 's közzjva kívá-natának esetén, 3 évet előzőleg is összehíthatása foly-vást föntartatott. Kérdés már most: kívánja-e azt jelen-leg a' közszükség vagy az országjava? 'S e' részben akár tekintik a' RRek a' k. kir. előadásokat, akár első fölrírásuk tartalmát, akár az általok eddig megkezdett 's még hátralevő munkálatok 's elintézésre váró viszo-nyok mennyiségét: egyiránt meg kell győződniek mind a' szükség mind a' hasznosság állapotáról; ennél fogva fölrírást kíván határozatni ő felségéhez, hogy mig azon nagyfontosságu tárgyak, melyek a' k. kir. előadásokban foglaltatvák, az ország boldogságára czélzó egyéb kor-szerű intézkedésekkel együtt meghaladva nem lesznek : ő Fels. az országgyűl. évenkénti tartásában megegyezni méltóztassék. Nem állhat ellen ennek azon már más al-kalommal megpendített nehézség, hogy előbb magát az országgyűlést kell rendezni, 's így az évenkénti tartást annak megtörténeiséig elhalasztani; mert ez annyi volna, mint azt kívánni, hogy addig egyáltalán ne tartassék orszá-ggyűlés, minthogy e' szerint a' 3 éves országgyűlés megtartása is lehetlen volna. A' szólo által tett indítvány egyáltalán nincs ellenkezésben az országgy. rendezésé-vel, sőt azt mulhatlanul előidézendi, kivált miután most a' városok szavazatával működési ereje szaporodni fog. Az országgy. mostani tartásmódja, melly szerint az 3 évi időköz lefolytatva öszszegyül, 's éveken által együtt-van, akadályoztatja az igazság-szolgáltatás rendes fo-lyamát, a' birtoki perek elakadnak, e' miatt vesz a' bir-tok beese 's lábra nem kaphat a' hitel; ha ez a' főnforgó kor kérdések elintézéséig folyvást így maradna, ez az országnak minden tekintetben nagy k á r a v a l történnék. Minthogy tehát a' indítványának alaposan semmit ellene vetni nem lehet: kéri a' RRket, fo g a d j á k e l a z t, azon hozzáadással, hogy megtartásának ideje november 1jé-től martzius végeig terjedjen. — Ez indítványt párto-lólag szólalt föl egy más megye követe, 's megemlítvén, hogy más alkotványos országokban szabadsajtó, eskütt-szék, 's ministeri felelősség is létezik ugyan, de ezek az alkotványosságnak nem föltételei, hanem csak jelei; van azonban egy, a' minélkül igazi alkotványosság nem lé-tezik, 's ez az évenkénti orsz. gyűlés vagyis parlament. Csudálkozik, hogy találkozhattak ezt ellenző megyék, 's ha ő ezt valamely idegennek elbeszelné, az kétségki-vül azt fogná mondani, hogy azok még alkotványosságra nem értek meg. Ennek egyebiránt ő három okát látja; 1) az erős municipális élet, melly szerint otthon hónapon-

kint majd k
az országgy
municipalit
szágyülés
hanem esők
hogy azon
javak a' sta
lőbbi életbe
tást errendé
mellyek az
mindent esa
hatónak. M
riut is, nehé
kább respu
bár nem tag
tartották fö
sánczoknak
len hatható
mellett is k
haladásra m
szétszórtsá
nem a' korn
soha sem fel
tuk az egész
ugymond, h
hoz, p. o. a'
magvat töl
virul, 's a'
kemény héj
municipium
kül nem ha
ról, kereske
stb. álmudu
országgyül
orsz. házia
vegyünk fö
dunk, hogy
lés-tartás
másik két o
téseül is es
módnak, az
szágnak a'
venkinti or
Vitatko
kerül. ülést
lő es. I. indi
dukerület
vizsgálása
benszólás
kán a' 108
él. m. zési
tatván, miu
iránt kellő
szerű figye
tatása 's P
viszoaüzen
kerül. ülést
az 57. §ig
tökká a' kiv
n ket jelöl
szavazott.
esekély m
ket jövő sz
mint a' köv
M a g
hozatik, h
, törvénytu
méletileg
patok figye
lyással van
sására, 's
tére; tová
hazánk égl
épült ismé
hatásai a'
melly szer
lomért, a'
n pja, mell
évi martiu
hatólag és
nevét rejtő
Pesten, fe
M a g
tudomány
esztendőre
eddig sze
tudomány
's egy rész
ket közöl
érdekeire
zai bibliog
mékei hol

kint majd kis országgyűlések tartanak, 's így ez által az országgyűlést pótolhatónak vélik; 2) hogy a' megyei municipalitásokat csak a' nemesség képezi, mely az országgyűléseken szabadíték nemcsak nem tágitatni, hanem csökkenteni szemlélvén, azoktól idegenkedik; 3) hogy azon elv megpendítése után, miszerint az egyházi javak a' státusú, félnek az egyháziak ezen elv minél-
 löbbi életbeléptetésétől. Nem szűltek egyébiránt jó hatást errenézve a' „kiábrándulás“ féle vezércikkék is, melyek az or. gyűlés iránt bizalmatlanságot ébresztve, mindent csak a' socialismus elve által hirdettek valósíthatónak. Mimir a' municipiumokat illeti, Rotteck szerint is, nehéz meghatározni: vajjon Magyarországnak inkább respublicai vagy monarchiai szerkezete van-e; 's bár nem tagadhatni, hogy 3 század alatt a' municipiumok tartották fön hazánkban a' szabadságot, 's így azok olly sánczoknak tekintendők, melyek a' megtámadások ellen hathatós védelmül szolgálnak, szóló előtt mind a' mellett is kétségtelennek látszik, hogy azok korszerű haladásra nem alkalmasok épen a' bennök létező erők szétszórtsága miatt. Ezeket tehát központosítani kell; de nem a' kormány alá hane a' országgyűlésen; máskép soha sem felelnek meg azon igényeknek, melyeket irántuk az egész nemzet 's külföld táplál. A' municipiumok ugymond, hasonlítanak a' keményhajú gyümölcs magvához, p. o. a' barackkéhoz, mely a' benne rejlő növény-magvat télen által hidegtől védi, de midőn a' tavasz fölvirul, 's a' mag föld közé vegyül, szét kell pattanni a' kemény héjnak, hogy a' magból növény csírázhasssék. A' municipiumoknak országgyűlésben centralisatioja nélkül nem haladhatunk. Ministeri felelősségről, müiparól, kereskedésről, vasutakról, vizek csatornázásáról stb. álmódunk: lehet-e ezek alapföltételeit 3 évenkénti országgyűlés tartása mellett létrehozni, a' vámrendszert, orsz. háziadó viszonyait kellően intézni és kezelni? 'S vegyünk föl e' szerint bármely újítási eszmét, 's vigyük keresztül okokon és okozatokon; mindenkor oda jutandunk, hogy annak fogantatása évenkénti országgyűlés-tartás nélkül meglehetetlen. Átment azután szóló a' másik két ok 's aggodalom vizsgálására, 's azok enyhítéseül is csak az évenkénti orsz. gyűlést látta egyetlen módnak, azzal végezvén beszédét, hogy ha van ez országnak alkotványra méltó jövedője, ugy azt csak évenkénti or. gyűlések által érhetni el. (Folyt. köv.)

Vitatkozások berekesztése után, a' febr. 23 's 24-ki kerül. ülésben az országgyűlés évenkénti tartásáról szóló es. i. indítvány 27 szóval 19 ellen elfogadtván a' hajdukerület rendezéséről készült választmányi munkát vizsgálását hozák szönyegre a' ker. Rdek 's kevés közbeszólás előfordultával a' 39d. §ig haladtak; febr. 26-kán a' 108. l. földi orsz. ülésben a' Rdeknek katonai-életm. zsebi üzenetéről készült földi választmányi elfogadtván, miután a' földi napló megjelenési kése delminek oka iránt kellő felvilágosítás adatott a' fens. elnöknek ezélszerű figyelmeztetése mellett, a' részek visszakapcsolatása 's Pesten épitendő országház terve iránti földi választmányi üzenetek is elfogadttak; a' szintazon napi 158. l. kerül. ülésben pedig a' hajdukerületi rendezésben egész az 57. §ig haladtak a' Rdek; a' 42. l. §ban, mely választókká a' kívántató képességek mellett csupán keresztényen ket jelöl alkalmasokká, a' szerkezet mellett 27 megye szavazott. Általányosan e' munkálatban mindeddig még esekély módosítások történtek. E' tárgyiránti részleteket jövő számunkra vagyunk hasznaltani kénytelenek, mint a' következő napl. ülésekét is.

Magyar tudós társaság. Emlékeztetbe hozatik, hogy a' XIII. nagy gyűlés által kitűzött ezen 'törvénytudományi' jutalomtételre: „Fejtsék ki jogelméletileg 's mind a' honi, mind a' külföldi társas állapotok figyelembe vételével történetileg is: milly befolyással vannak az örökösödési törvények a' polgári társaságra, 's ennek anyagi és szellemi jó vagy rossz léte-
 tésére; továbbá a' 'természettudományira'“; „Kivántatik hazánk éghajlatának természettudományi vizsgálatokon épült ismertetése, előadtván egyszersmind amannak hatásai a' törvényi és állati életre“; végre a' 'dramaira', mely szerint az idén egyedül vigjátékok vihatnak jutalomért, a' pályaművek alulírozat beküldetésének határnapja, mellyen túl semmi kézirat el nem fogadttatik, folyó évi martius 24-dike. A' kéziratok idegen kézzel, olvashatólag és csinosan írva, lapozva, kötve 's a' szerző nevét rejtő pecsétes jellegelevéllel ellátva legyenek. Kelt Pesten, febr. 29. 1844. D. Schedel F. titoknak.

Magyar tudós társaság. Az akademia tudományos havi irata a' 'Tudománytár' e' folyó 1844-ki esztendőre is folytatattatik az eddigi szerkezettel 's az eddigi szerkesztők ügyelése alatt. Az 'értekező rész' a' tudományok minden ágain tanulságos, többnyire eredeti 's egy részt az akademia üléseiben előadott értekezéseket közöl, a' felvételben különös tekintettel hazánk tud. érdekeire; a' 'literaturai' rész egy lehetőség teljes hazai bibliographiát, 's a' külföldi irodalom legjelesb termékei hol rövidebb hol bővebb ismertetéseit hozza;

végre a' hivatalos 'Academai Értesítő' a' t. társaság ülési munkálatairól részletesen tudósít. Hol szükséges, a' szöveget rész-és kömetszetek is világosítják fel. — A' diszes kiállítású folyóirat egész évre helyben, Eggenberger J. és fia akad. könyvtárosoknál 5 ft., postán havonként elküldve 6 ft. 36 kr. p. Az első vagy is januárius füzet foglalattja: 1. Népevelés, különösen a' reál-tudományok, Györy Sándor rend. tagtól. 2. Az ismerten jellennő rohonci codex ismertetése, két tábla kinyomattal, Jerney János rend. tagtól. 3. Mégis a' szlávok tót nevérol, Kállay Fer. rend. tagtól. 4. Okleveles toldalék Beely Fidélev. tagtól. A' literaturai részben: 1. Michelet Németországról. 2. Kritikai szemle a' chemia és physica körében. 3. Külf. bibliographia. Az Acad. Értesítő a' decemberi gyűlések részleteit hozza, 's ezek közt Schedel Ferencz titoknak előadását egy magyar nyelvjárastan eszközéséről. Figyelmessé tétetik egyszersmind a' közönség az akademia ezen legújabb kiadásaira: 1. 'Magyar helyesírás' és szóragsztás főbb szabályai. Hetedik kiadás. nSr. 32 l. füzve 10 kr. 2. A' 'magyar szókjtés' főbb szabályai. nSr. 129 l. füzve 20 kr. 3. 'Törvénytudományi műszótár', nSr. XII. és 444 l. füzve 1 ft. 40 kr. 4. 'Német-magyar Zsebszótár'. Második kiadás, kSr. 2 ft. 30 kr.; két füzet megjelent, a' 3dik vásárra jó ki. 5. 'Első oktatásra szolgáló kézikönyv' a' m. tud. társ. által koronázott pályamunka, Edvi Illés Páltól; 2—3 kötet, mely a' számvetés, időszámítás, természet-, egészség- és gazdaságtant foglalja magában. Harmadik javított és bővített kiadás, nSr. 290 l. kemény tábl. 1 ft. 's ebből külön: 6. Népszerű számvetés és időszámítás tudománya. Sr. 88 l. ker. tábl. 20 kr. 7. Népszerű természet- és egészségtan. Sr. 120 l. kemény tábl. 24 kr. 8. Népszerű Gazdaságtan. Sr. 87 l. kem. tábl. 20 kr. — 9. 'Eredeti Játékszín', XII. kötet: Tisztujítás, koronázott vigjáték Nagy Ignácztól. Második kiadás, 12r. 17l. füzve 40 kr. 10. 'M. tudós társasági névkönyv kalendáriummal 1844-re. Sr. 93 l. füzve 20 kr. p. Végre 'sajtó alatt': 1. Törvénytudományi pályamunkák, Ild. köt. 2. Philosophiai pályamunkák, Ild. köt. 3. Matematikai pályamunkák I. k. 4. Természettudományi pályamunkák III. d. k. 5. Verböczi István Hármastörvénykönyve, ford. egy akademiai biztosság által. 6. Eredeti Játékszín, XII. XIII. XIV. kötet. Pesten, febr. 29. 1844. Dr. Schedel titoknak.

* Budapesti napló. A' magyar tud. Társaság mult hétfői hetülésében küldöttséget nevezte ki azon földszepedék megvizsgálására, mely Budán Mayerffy ur szölejében támadt, 's mellyről mult naplónkban bővebben szölotottunk. Azon tájon lakó öreg emberek, mint mondják, emlékeznek, hogy a' söppedék helyén hajdan temető létezett, 's így az ott találtatott emberesontokra néve ez alkalmasint legvalóbszínű magyarázat. A' küldöttség eljárásának sikerét annak idejében közlendjük. — Azon két gránátos katona, kik Murattyt megfojták, már siralomházban ülnek, 's holnap reggel kötéllal fognak kivégeztetni. Czinkostársuk, S. koesmáros az egész pörfolyam alatt makacsul tagadá bünrészességét; a' katonák ellen kimondatott halálítélet fölolvastatása után azonban önként megváltá, hogy ő is csakugyan bűnös. Legyen szabad itt egy kis észrevétellel előállanunk. A' siralomházban ülő elítélteket mindig nagyszámu közönség szokta látogatni: napjainkban jótékony ezélok előmozdítására mindennemű látványos és egyéb vállalatok szoktak rendeztetni, 's ez igen dicsegetes. Nem lehetne é tehát a' siralomházi látogatókra is néhány garasnyi belépti díjt szabni, 's az ekkép begyűlendő bizonyosan igen tetemes összeget jótékony ezéla, például dolgozóházra fordítani? — Hajóhidunkon lassankint dolgoznak már, martz. 7-dike előtt azonban bajosan fogunk rajta járhatni. — Mult szerdán dél tájban annyira növekedett a' hóförgöget és vihar, hogy a' budai révszécs ünnepélyesen kijelenték, miszerint illy pogány időben

*) Ide iktatjuk tovább értesítésül a' mult naplónkba iktatott vámszedő hivatal később érkezett köv. sorait: „Bővebb felvilágosításul, még ezeket vagyunk képesek folytatólag adni a' febr. 25-ki naplóhoz. Mindent elkövetve, élet-halál közt a' föld üregibe vizsgálás végett hason 's deszkán betolva három gyertya 's fáklyavilágnál kivántuk tenni bővebb vizsgálásunkat, de minden fáradság 's iparunk sem volt képes ezt végre vinni; mert a' felső részre vagy a' hogy a' a' mutatkozó földalatti üregbe mehetést a' földön megleszakadta gátolja; (számos néző közül egy aszszony 's egy gyermek a' most tavasszal parázsabb és söppedékesb föld-omladékba estek, de összezuzott képüknél egyéb szerencsétlenség nem történt rajtuk). Második oka nyomozásunk nem sikerültének az, hogy az üregben valami lyuk által okozott ollyan szél-huzás van; melly 3 gyertyánkat 's fáklyánkat ha madfél ölnyi bemenetelünk után azonnal eloltotta. Jelenleg több próba 's fáradságunk után mással nem szolgálhatunk. Az üreg alsó részibe be lehet menni, 's számos ur és polgár fáklyák 's gyertyákkal minduntalan látogatósiakat nem kímélve teszik ez omladéknak tiszteletüket. Azt említtük már, hogy azon hosszúra nyuló pinczérül vagy aknáról semmi ember nem emlékezik, 'shogy a' köznép mendemondája szerint valaha századok előtt temető volt. Az előtte álló ugynevezett bloks-baadi vagy sáros-földi kasszárnya 's a' Navigations-depot vagy hajózási raktár épületei nem most épültek; ezek építési körülményei világosításul 's bizonyosságul szolgálhatnak erre. A' bővebb vizsgálatoknál előfordulandó dolgokról édes hazánk tudósítani legszentebb kötelességünk leand 'stb. Budán mart. 1-jén 1844. Wallásy s k vámszedő, Watter s. k. ellenőr.

teljességgel nem járhatni a' Dunán, mihelyt azonban huszast mutogattak az átmenni akarók, azonnal megszűnt a' veszély, a' szegényebb emberek ellenben kedvökre didereghettek a' parton, mert biztosnak nyoma sem volt látható. A' pesti partról azonban szokott renddel jártak a' esolnakok, mert igazán életre termett városkapitányunk annyira jelen van mindenütt, hol az önkényt fékezni kell, hogy néka szinte kísértetbejözember azt hinni, miszerint sokszorozni tudja személyét, 's ugyanazon egy időben több helyen is jelen van. Egyébiránt, nem kell oda boszorkányság, hol az akarat erős és szilárd, 's a' kötelesség érzete mindig ébren van. — Budán néhány nap előtt igen furfangos lopás történt; egy férfi ugyanis nöstül egyházi személyhez menvén, monda, hogy el akarnak válni, előbb mindazáltal mégis szeretnék megkísérteni, hogy ő vajjon nem bírná é őket összehékkeltetni. A' lelkiatya, a' férfi unszolására, külön szobába vezeti őt, panaszát négy szem közt kihallgatandó. Midőn mintegy pár óranegyed mulva az előbbi szobába visszatértek, a' nőt már nem lelék ott. Ekkor így szólt a' férfi: 'Ime, tisztelendő ur, milly makranczos a' feleségem, már megbánta békülési szándékát, és itt hagyott! Ezután röviden elbucszott 's maga is távozott. Pár óra mulva szekrényébe nyul a' lelkész, 's hámulva tapasztalá, hogy rutul rászedetett, a' békülni nem akaró asszony ugyanis fehérruháit, óráját 'stb. ellopá. — Most hagyá el Kuthy Lajos novelláinak 5d. kötete a' sajtót, ára 1 fr. 20 kr. p. p. — Vajda Péter 'Dalhona' 4dik füzetére néve megjegyeztetni kérjük, hogy a' szerző távolléte miatt a' versek osztályozásában hiba történt, mi azonban épen nem esőkkentheti a' jeles gyűjtemény belbeesét. — Játékszín krönika: nemz. színpadunkon febr. 23-kán adaték 'Bájital' dalj. 2 felv.; 24-kén bérszünettel először 'Kalandor' népszínmű 3 szakaszban, írta Ney; 25-kén ugyanaz; e' színmű nyerte el a' Bartay által kitett 50 arany jutalmat husz 's néhány pályázó közt, azonban a' pompás disztivények daczára is belbeesére néve legalább megbukottnak tekinthetni azt; nem ártand talán megjegyeztenünk, hogy a' jutalom fő feladása 'látványosság' volt, 's alkalmasint ez birhatáa' bíráló választmányt arra, hogy a' belső drámai élet teljes hiányzását nem vevék tekintetbe, ámbár kettő a' bírálók közül mind a' mellett is a' 'Szökött katona' mellett szavazott; jövedőre néve okulásra szolgálhat ez, mert a' magyar színházi közönség bizony kilépett már a' gyermekorból, 's egy pár disztivény által nem hagyja józan ítéletét elalattni; 26-kán Bartha jutalmal bérszünettel 'Szökött katona' vigj. 3 felv.; 'nézők nagy számmal; 27-kén 'Hunyady László' dalj. 4 felv.; 28-kán 'Kalandor' vigj. 3 felv., a' színház üres; hiában, belső vonzó erő nélkül nem kényszeríthetni a' közönséget; mi azt hisszük, hogy Ney sok szép tehetséggel bír, de az eddigi két próbája világosan tanúsítja, hogy erejét kár színpadra pazarolnia; 29-kén 'Szökött katona' vigj. 3 felv. — Fánegy már megérkezett kolozsvári műtázásából, mi igen örvendetes, mert hosszas távolléte nagyon érezhető volt. — Nem hallgathatjuk el azon örvendetes hírt, miszerint Kántorné rövid idő mulva Pestre érkezendő vendégszerrepekre; reméljük, hogy nem is fogja nemzeti intézetünket többé elhagyni, mely őt mindeddig olly igen sajnósan nélkülözte. — Lendvayné már fölgögyult, 's rövid idő mulva játszani fog, Egressy Gábor ellenben folyvást beteg, 's itt Bartay ur méltó dicsegetésére kell megemlítenünk, hogy havidíjt rendelt számára, mivel ő akkor sem hagyja a' színészt szökőkötödni, midőn hasznót nem huztat működéséből. — Bartay, Magyarok Nápolyban' ezimű eredeti daljátéka jövő hónapban jutand színpadra. — Holnap, martz. 4-kén, Fűredy jutalmal bérszünettel először adaték 'Figaro lánya' énekesvigj. 5 felv. 'Mellesville után ford. Egressy Benj. zenéjét szerkeszté Szerdahelyi. Párizsban nagy szerencsét csinált e' vaudeville. — Meg kell még jegyeztenünk, hogy febr. folytában nemz. színpadunkon 21 eredeti, 's csak 7 idegen színmű adatott. 'Tehát e' tekintetben is megelőztük már a' német színházat. — Ámbár gőzhajóink indulásra már készek, mivel azonban a' vizalásnak két lábnyira esőkkente a' Duna mellékágy 's belé szakadó folyamok jegének eltakarodását mindeddig gátolja, e' körülmény miatt még most a' gőzhajók nem járhatnak, mindazáltal viz magasbulásával azonnal pályajokra kelendnek. Gőzhajóink vesztégele 's a' sok esőzés 's rögtöni hóolvadás miatt országszerte megbomlott utak meddő népességének jószöletjék küszöbönálló józsefnapi vásárunkat, mellyet kereskedő 's kézműves osztályunk olly epedve vár, de még sokkal inkább végét az orsz. gyűlésnek, melly ugy szólván mindennapi legbiztosb jövedelme kuffejétől majd egy év óta zárta el helybeli iparszakunkat, a' nélkül, hogy, az első életszükségési cikkekkel foglalkozókat kivéve, kinehsányaul használna Pozsony iparosztályának. Ehez járul még pénzletadás-günk mellett az is, hogy Erdély felüli folyamok jobbadán kártékonyan özönlének ki medreikből, igy mint már említtük, Maros Aradot, Szamos pedig Szatmár-németit árasztá el. Tiszánk is rakonezátlankodik 's hír szerint a' szolnoki töltést iselszakasztá 's az utazókat Czigák r Tokaj felé kényti. Ezek miatt a' hazai termékszállítás Pest mint középpont felé szörnyen elnehezül, drágul 's késeltetik. Illy szállítási kése delmet nálunk a' sok esőzés, árviz 's feltakadt dágványos utszüle. Ausztriában pedig a' tömördek hó, ugy hogy az éjszaki vasut is néhány napig, mig t. l. a' sok hófuvatag lelapá/oltathatott róla, járhatatlan volt, legközelebb jó darabon. De inkább most adja ki mérgét önkénye szerint a' tél tavaszi szántásvetésünk késeltése nélkül, mintsem később dulakodjék zordonsága, mint tavaly, midőn a' kicsalt gyümölcsöt fagya elpörszölte országszerte, sőt még az ákáczirágnak sem kegyelmezett májusban elannyira, hogy legtöbb vidékinken aranyért sem lehetett egész ákáczerdőkben is látni

akácvirágot, kivéve az új ültetvényheli 's később itt ott gyéren virított fiatalokon.

A' cs. kir. szabadítékos rév-komáromi biztosító-társaságnak f. 1844 febr. 13. 's 14d. napján tartatott közgyűlésén az 1843d. évi számadás az igazgatóság által bemutatván, kitetszett abból, hogy 835 darab 500 v. flos részvény alaptőkéje teszen 417500 v. flos. Ezen 835 részvénynek 50 vftjával befizetett segéd-tőkéje teszen 41750 vftot. Ugyanannyi részvényre némely évi haszonból a' pénztárban hagyott 30 vfr. 17 kra terjedt tartaléktőke: 25286 vfr. 35 krt. 1843dik évben 3,321,271 vfr. 26 1/2 krt. tett érték biztosítási díjaiból befolyt jövedelem: 20211 fr. 27 kr.; tőkepénzek, biztosítási díjak kamatiból 's kiadati díjakból befolyt: 6111 fr. 2 1/2 kr. E' szerint az 1843d. évi jövedelem összesége: 26,322 fr. 29 1/2 kr. És így ezzel együtt 1843dik évi bevételi állapotja a' társaságnak: 510,859 fr. 4 1/2 kr.; melly az igazgatóság által a' pénztárban részint készpénzben, részint kötelezvények, gözhajói részvények, 's a' társaság házában fekvő érték által kimutatott. Költség 1843d. évre: 3332 vfr. 12 kr. A' készpénz befizetett részvények alaptőkéitől kijáró száztól 5tös kamatok: 2267 vfr. 15 kr.; levonván a' költség és kamat-kiadásokat a' jövedelemből, maradt tiszta hasznul: 20723 vfr. 2 1/2 kr.; mellyből egy részvényre jutott: 24 fr. 49 kr. Ebből közgyűlési határozathoz képest a' tartaléktőkének 40 vftigi szaporítására behagyatott: 9 vfr. 43 kr.; 835 részvény után összesen: 8113 fr. 25 kr. Az ekkint egy részvényre fenmaradt 15 fr. 6 kr.; összes részvényekre pedig 12608 vfr. 30 kr. osztalékkul kifizetett rendeltettek. A' társaság újabb három évre együttmaradásra kötelezte magát. Igazgatóvá: Beöthy Gáspár, pénztárnokká: Molnár Lajos, titoknokká: Janicsáry Döme szavazat után választattak meg. Közli az igazgatóság.

Spanyolország.

A' legújabb spanyol-portugál zendület czéljai. A' spanyol kormány nagy bátorsága.) A' most véghez ment spanyol-portugál zendület közti összeköttetés

mindinkább világosabbá válik, azonban szerencsére az is kétségbehozhatlan már, hogy mind a' kettő eredmény nélkül maradand, mert a' spanyol kormány rendkívüli eszközökhezfolyamodék, rögtön mindenütt fölfüggesztvén ideiglen az alkotványt, hogy vagy mindent egy csapással nyerjen meg, vagy rögtön végkép enyészszék el. Az egész mozgalmat Angliának tulajdonítják, 's azon megjegyzéssel, hogy a' két birodalomból szövetséges respublikát kívánt alkotni. Az angol követ mindazáltal o-vást tett ezen magyarázat ellen, 's a' spanyol kormány megígéré, hogy ez ellenmondás értelmében fog legközelebb hivatalos lapjaiban nyilatkozni. — Alicante még mindeddig sem hódolt meg, de a' zendülők mindenütt veszteni kezdik már bátorságukat. 6 nap tüzetet ki nekik meghódolással.

Anglia.

(Parliamenti viták Irland ügyében. O'Connell elíteltetésének hatása Irlandban.) Az alsóházban heves csaták folynak Irland ügyében, Russell ugyanis indítványt hozott szőnyegre, melly szerint igazságosb kormányzatban kívánja ezentul Irlandot részesíttetni. Szavai, az unio fölbontását kivéve, majd egészen O'Connell védbeszédjéhez hasonlítanak. Eddig d'Israeli, Ward, Murphy, Buller és Stanley szólottak ez ügyben. O'Connell is hatalmas szónoklatra készül. — Irland minden vidékén villámcsapás gyanánt hatott O'Connell elíteltetésének híre; néhány város lakosi mély gyászba öltöztek, más helyeken a' boltokat bezárták, rendezavar azonban sehol nem történt, mert mindenütt parancskint tisztelik O'Connell minden szavát. — O'Connell a' fiatal Tylernek, az egyesült statusok elnöke fiának, karaszéket küldé ajándékkul, melly három század óta folytonos birtokában volt családjának. Az öreg Tyler a-zonnal ráült, 's igen ürvendett a' becses ajándéknak. —

Svédország.

(Az ideigleni kormány iránti alaptörvény.) Még febr. 1én, azon k. rendeletnek, mellyel fogvást a' korm. mart. 1eig a' király betegsége miatt a' koronaörökös-

re bizatik, megjelente előtt, Aftonbladet hírlap taglalni kezdé a' kérdést: ki viendi a' kormányt azon eselben, ha a' király betegsége tovább tartana. „Az alkotvány 40 §a, ugymond, rendeli, ha a' király olly beteg, hogy nem kormányozhat, ugy a' kormányt a' statutanács veszi át, még pedig a' király nevében. Ez iránt tehát semmi rendelet nem adathatik ki. A' 7 §. végül megjegyzi, miszerint midőn a' statutanács fog kormányozni, ez mindkét (Svéd-ésNorvégorsz. ből egyiránt tíz tíz, összesen tehát húsz tagból álljon „Svédország 's Norvégia ideigleni kormánya“ nevezet alatt. Ugy a' svéd, mint a' norvégiai ügyeket ezen tanács szavak többségével igazgassa; a' szavak egyenlő megoszlása esetén az elnök szava legyen eldöntő, ki minden héten változni fog, ugy hogy a' svéd igazságminister 's norvégiai statusminister egymást hetenként fölváltva elnöklendnek. Az alaptörv. tehát világos; mindazáltal az 1818ki svéd országgyűlés azt rendelé, miszerint ő fens. Oszkár koronaörökös vegye át a' kormányt, ha ez a' kir. betegsége miatt nem vihetné. Mennyire hajlék ehez a' norvég storthing, azt a' norvégiai statutanács mondhatná meg. A' törvényhozás figyelmét itt két eset igényli: 1) mi történjék addig, míg a' szükséges tanácsosok Norvégiából megérkeznek; 2) mi, ha a' svéd statutanács teljes számu nem találma lenni. A' dolgok jelen állásában szükség lenne már a' norvégiai statutanácsot ultra indítani.“ — Ezen lap febr. 2kai sz. ban a' fenérintett rendelet megjelente után oda nyilatkozik, miszerint ezáltal a' közügyek nagy zavartól mentettek ugyan meg, de mégis szeretné tudni: mikép hozhatni ezt az alkotványokirattal összhangzásba? Idézi erre a' RRek 1818 jan. 20án XIII. Károly halála előtt néhány héttel kelt irata szavait, mik szerint Oszkár elvérvén már teljeskorát, minden esetben, ha a' királyt betegség akadályoztatná, a' koronaörökös (a' mostani király) gyakorolja a' kir. hatalmat. Ez is, ugymond csak példája annak, miszerint a' statushatalmak szeretik a' kivételes rendeleteket az alaptörvények rovására megtartani.

ÉRTESÍTŐ.

Felszólítás

A' t. cz. uradalmak és jószágok birtokos uraihoz.

Azon t. cz. uradalmak és birtokok urai, kiknek uradalmi kormányzókra, gazdatisztekre, ugymint: tisztartókra, számtartókra, ispán és kuleszúrokra, 's minden erdőszi hivatalra és szolgálatokra alkalmas egyedekre szükségük lenne 's azokat birtokaikba felvenni kívánják, méltóztassanak az iránt vagy személyesen vagy bérmentes levelük által értesítés 's utasítás végett, Pesten Sebastyén-plaezon lakatos-utezában 204 sz a 1ső emeleten hites ügyvéd Bielek László urnál értekezni, ki minden előadandó esetben, a' fennevezett hivatalokra, tüstint alkalmas egyedeket ajánlani képes, sőt azon es-then is, ha a' t. cz. birtokos urak ezen ajánlandó tisztektől kész-sítési cautiót kívánának; mellyre nézve ezenel megkérretnek, tudó-sításuk alkalmával a' cautio mennyisége iránti szándékukat 's a' felvendő egyedek évenkénti fizetését 's más mindennemű a' hivatalhoz esatolt járandóságok-at is vele tudatni méltóztassanak. Továbbá, minden fekvő jószágok eladó-sát, vevését vagy elzálogosítását, valamint Budán és Pesteni ház eladó-sát 's vevés készközlését is, nemkülönbben mindn tekintetben megbízás-sokat a' legbiztosabban véghezviendő.

Birói árverés

Baracskaán ns Fejérmegyeyi pusztában a' Kotsy-Horvát tömeg részére biróilag exequált 40 vagy szükség esetén több hold jó minőségű szántó és réti földek f. 1844tki mart. 13ik napján árverés után el fognak adatni. Kelt Sz. Fejérvárott, febr. 1jén 1844. Mészleányi Károly fősz. biró mint végrehajtó. 1—2

Hirdetés.

A' nm. m. k. udv. Kamra részéről ezenel közhírré tétetik: hogy a' esatádi kam. igazgató tisz ség, 500 p. fr. évi díjjal, szabad lakás, 48 p. fr. értékű b. r. 8) pozs. mérő kétsz-res, 208 pozs. mérő zab, 360 mázsa s éna, 12 kocsi szalma 's 30 öl tuzifa évenkénti dotatio mellett, 's 500 peng. fr. biztosítékkal összekötte megürült. Azok tehát, kik e' hivatalt elnyerni kívánják, eziránti folyamodási-ka — annak bebizonyításával, hogy a' magyar, német, deák és oláh, vagy illir nyelvben tökéletesen jártasak, 's ezad-ásági kon kívül jogtani ismeretekkel is birnak — legfőlebb folyó évi mart. vé-geig a' temesi kam. igazgatósághoz be-nyújtsák. Budán, jan. 24kén 1844. 1—3

Hirdetvény.

Sz. kir. Székesfejérvár városa részéről az 1843. évi sept. 5kén behelében pusztított tüzvész által károsodottak fölségé-lésére 100,000 ezüst forint magányosak-tul részletenkint kölcsön felvételni ha-tározatván, — pénzeiket ötös évi ka-

matra, 's mindket felől előre bocsátan-dó félévi felmondás utáni visszafizetés biztosítása mellett elhelyezni kívánók ehbeli szándékukat a' mondott város ta-nácsánál bejelenteni felszólítatnak. — Kelt Székesfejérvárt 1844d. évi január 11kén tartatott közülésből a' jegyző hi-vatal által. 1—3

Csöd.

városi számvevő hivatala.

Kismarton szabad királyi városban legfelsőbb engedelemmel fogva egy szám-vevő 200 p. forintnyi évi fizetéssel, és 40 p. forintnyi szállás-pénzzel, ugy szinte 6 öl tölgy vagy buk hasáb, és 200 darab ró-ze-tű. előfával esztendőnkint ellátva, ki-nevezendő. —

Ezen hiva alt elnyerni akarók fel-szólítatnak ez iránti folyamodásukat a' megkivántató biz-nyitványokkal együtt folyó évi böjtnás hó 14ik napjáig e' vá-rosi tanácshoz benyújtani Mindenek e-lőtt olly egyedek hivatalosak, kik már eddig valamely városi számvevői hi-vatalban magoknak az elnyerendő hivatal-ra szükséges ismereteket 's képességet szereztve, vagy a' honi törvényeket meg-tanulva, ez iránti h. teles bizonyítványok-kal birnak; minden esetre a' folyamodók-nak magyar, deák és német nyelvben tö-kéletes jártassággal kell birniok. Kelt Kismarton szabad kir. városban 1844ik évi január hó 11ik napján tartott tanács-ülésből, Lichtenstern Ant. főjegyző. 2—3

Csöd kamarai ispánságra. Mármarosban Sugatagon a' kam. ispánság, melly évenkénti 150 fr. díjjal, 18 pozs. mérő buza, 21 pozs. mérő zab, 1 öl széna, 150 font só, 10 öl tuzifa, szabad szállás 's 100 fr. biztosítékkal van össze-kepesolva, megürült. Folyamodók, kik-nek olah nyelvben is jártasoknak kell lenniök folyamodásaikkal a' mármarosi kam. igazg. sághoz kell fordulniok. 2—3

Csöd, erdősz-állomásra.

Szab. kir. Kassa városánál két erdősz-állomás ürtül meg, mellyel évenként 200 frt p.p. 12 öl tuzélf-fa, szabad lakás és házi kert van egybekötte. A' folyamod-ni szándékozók saját kéréveleiket hi-teles bizonyítványokkal, ugymint: er-dőgazdasági ismereteikről eddigi szol-gálatuk, erkölcsös életük és erkölcsös életük, és egészséges testalkotásukról ellátva, e' f. évi mart. utóljalg sz. kir. Kassa városa tanácsának nyújtsák be. 3—3

Bihar vármegyének Sárretyi járásá-ban fekvő Kovács nevű pusztában egy árva jószágá uri lakházzal a' Berettyó folyam partján pinze, magtár, minden-fele lo- és marha-istállokkal 80 darab marhára, több nagy színnel és aklokkal ellátott udvartelek, mellyben szőlős, ve-teményes, és loheres kert is nagyon, eselédeknek való lakházzal, 25 köből öszbuzavetéssel 585 hold, árokkal kör-ülvett tágas birtok, kir. kisebb haszon-vétellel, mint ugyanezen határban levő szintazon árvaí tömeghez tartozó másik tágas birtok egy pásztornak szükséges 3 szobájú lakházzal 8i és 1/2 hold birtok fog árverés után a' többet igényök 200 pengő forint bánatpénz letétele mellett nevezett Pusztá - Kovácsban 6 évre f. 1844dik év mart. ius 11d. nap. án delelőtti 9 órákor haszonbérbe adatni.

Ugyanazon árvaí jószágá Bihar-megyén k szalontai járásában F Győrös helységben, uri lakház 5 szobára, pin-ze, magtár, mindenféle lo- és marha-istállokkal, sertéskotecekkel, eseléd-lakhellyel, pálinkabázzal, színekkal, aklokkal, zöldes és gyümölcsös kert-tel ellátott telek, melly 30 holdból, szántó föld 101 és 1/2 hold, mellyből 15 köblös öszbuzával van bevetve, kaszáló 29 hold, erdő pedig 421 hold.

Fekete Tót helységben belső telek 1 1/2 szántó föld, 13, kaszáló 73 hold.

Kávásd helységben belső telek 644 öl szántó föld 3 kaszáló 6 hold, vala-mint ezen három helységben a' kir. ki-sebb haszonvételek, 52 jobbágy füst-pénzzel 's 2077 gyalog-napzámmal.

Pusztá-Dalmon. Szántó föld 101, ka-száló, 6, erdő 661 hold, valamint Pusztá-Gyarakon is két szobájú lakház 's mint-egy 400 holdnyi részint szántó részint kaszáló, de nagyobb részben erdőbeli birtokkal f. 1844dik év mart. 18kán F. Győrösön 20 évre kész pénzért zálogba fog adatni, addig is bővebben értekez-hetni P. Kovácsban gyámnya Nadányi Károly, N.-Váradon pedig tisztí ügyész Molnár Ferencz uraknál. Egyébiránt ha a' fenkitett időben a' zálogbaadás nem sikerülne, ugyanazon jószág a' fenirt napon árverés után haszonbérbe leszen adandó, megjegyzevén, hogy az utóbb megnevezett 3 helység és 2 pusztá egy-mással határosak. Kelt Várad-Olaszi-ban jan. 16kán 1844. 6—6

Csödiület Jelentés.

A' nm. k. kir. udv. Kincstárnak 1843d. évben oct. 14kén 31000. sz. a. kelt ke-gyes intézvénye következtében, megü-rült Arad-kerületi kir. igazgató mérnöki hivatal betöltése végett, mellyel hatszáz forint évi fizetésen és szabad lakáson ki-vül, évenként negyvenkét forint rajz- és írószer-díj, nemkülönbben tizenkét öl ke-ményes, és hivatalos utazások al-kalmikor fuvarozási költség, 's a' 10d. osztályi napidíj vagyon összekapesolva, a' csödiület határnapja f. 1844dik év mart. 23kaiq ezenel tüzetik ki.

Azon egyedeknek tehát, kik a' felebb érintett hivatal elnyeréséért folyamodni szándékoznak, kötelességül tétetik: a' böleselkedési és tudakossági pálya ren-d-s végeztétét ugy a' vízumi — nem kü-lönbben polgári — utak és hidak építési-ben elméleti és gyakorlati jártasságukal, valamint eddig viselt szolgálattokat, és különösen a' magyar, 's az országban di-va'ozó hivatalos nyelveknek tökéletes ismeretét hitelesen bebizonyítani, 's ezen ezétra szükséges bizonyítványokkal ellátott kérelmüket közvetlen az orszá-gos kir. építési főigazgatóságnak, a' fen-kijelölt határnapig annál inkább benyuj-tani, mivel későbbben érkező, v. a' szük-séges bizonyítványok nélkül benyújtott folyamodások tekintetbe nem vétethet-nének. Az o-szagos kir. építési főigaz-gatóság által. Budán, február 9dikén 1844. 2—3